

PREZES RADY MINISTRÓW

Warszawa /elektroniczny znacznik czasu/

DKPL.WK.10.2.46.2019.AF(13)

RM-10-97-19

UD526

Pan Marek KUCHCIŃSKI
Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi

projekt ustawy o zmianie ustawy o organizacji niektórych rynków rolnych oraz ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi.

Informuję Pana Marszałka, że ww. projekt został notyfikowany Komisji Europejskiej w dniu 15 lipca 2019 r. pod numerem 2019/340/PL.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Z poważaniem,

Mateusz Morawiecki

Prezes Rady Ministrów

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o organizacji niektórych rynków rolnych oraz ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 945) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 38q:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Każde dostarczenie produktów rolnych należących do sektorów, o których mowa w art. 1 ust. 2 lit. a rozporządzenia nr 1308/2013, lit. c tego rozporządzenia wyłącznie w zakresie buraków cukrowych, lit. f, h, i, n, o tego rozporządzenia, lit. p tego rozporządzenia wyłącznie w zakresie mleka surowego, lit. q, r, s, t tego rozporządzenia oraz lit. x tego rozporządzenia wyłącznie w zakresie ziemniaków, rzepaku i rzepiku, z wyłączeniem dostaw bezpośrednich i rolniczego handlu detalicznego w rozumieniu ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2018 r. poz. 1541, z późn. zm.²⁾) oraz sprzedaży bezpośredniej w rozumieniu ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2019 r. poz. 824), przez producenta będącego rolnikiem w rozumieniu art. 4 ust. 1 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 (Dz. Urz. UE L 347

¹⁾ Niniejsza ustawa została notyfikowana Komisji Europejskiej w dniu ... pod numerem ..., zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597), które wdraża postanowienia dyrektywy (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającej procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. Urz. UE L 241 z 17.09.2015, str. 1).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1669, 2136, 2227, 2242, 2244 i 2245.

z 20.12.2013, str. 608, z późn. zm.³⁾), którego gospodarstwo rolne jest położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, do pierwszego nabywcy będącego przetwórcą lub dystrybutorem, który nie zbywa tych produktów rolnych bezpośrednio konsumentom finalnym, zwanym dalej „dystrybutorem”, lub pośrednikiem, który nie zbywa tych produktów rolnych bezpośrednio konsumentom finalnym, zwanym dalej „pośrednikiem”, wymaga zawarcia umowy obejmującej jedną lub wiele dostaw, spełniającej warunki określone w:

- 1) art. 125 oraz w załączniku X do rozporządzenia nr 1308/2013 – w przypadku produktów rolnych należących do sektora, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. c rozporządzenia nr 1308/2013 wyłącznie w zakresie buraków cukrowych;
 - 2) art. 148 ust. 2 rozporządzenia nr 1308/2013 – w przypadku produktów rolnych należących do sektora, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. p rozporządzenia nr 1308/2013 wyłącznie w zakresie mleka surowego;
 - 3) art. 168 ust. 4 i 6 rozporządzenia nr 1308/2013 – w przypadku produktów rolnych należących do sektorów, o których mowa w art. 1 ust. 2 lit. a, f, h, i, n, o, q, r, s, t rozporządzenia nr 1308/2013 oraz lit. x rozporządzenia nr 1308/2013 wyłącznie w zakresie ziemniaków, rzepaku i rzepiku.”,
- b) w ust. 1a wyrazy „załącznika X i XI” zastępuje się wyrazami „załącznika X”,
- c) w ust. 1b:
- uchyla się pkt 2,
 - w części wspólnej wyliczenia wyrazy „art. 125 lub art. 127 rozporządzenia nr 1308/2013 oraz odpowiednio w załączniku X lub XI” zastępuje się wyrazami „art. 125 rozporządzenia nr 1308/2013 oraz odpowiednio w załączniku X”,
- d) po ust. 1b dodaje się ust. 1ba w brzmieniu:
- „1ba. Przepisów ust. 1 nie stosuje się również w przypadku, gdy producent, o którym mowa w ust. 1, sprzedaje produkty rolne za pośrednictwem giełdy towarowej w rozumieniu przepisów o giełdach towarowych lub systemu obrotu instrumentami finansowymi w rozumieniu przepisów o obrocie instrumentami

³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 865, Dz. Urz. UE L 181 z 20.06.2014, str. 1, Dz. Urz. UE L 280 z 24.09.2014, str. 1, Dz. Urz. UE L 281 z 25.09.2014, str. 1, Dz. Urz. UE L 367 z 23.12.2014, str. 16, Dz. Urz. UE L 135 z 02.06.2015, str. 8, Dz. Urz. UE L 28 z 04.02.2016, str. 8, Dz. Urz. UE L 130 z 19.05.2016, str. 16, Dz. Urz. UE L 167 z 30.06.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 350 z 29.12.2017, str. 15, Dz. Urz. UE L 30 z 02.02.2018, str. 6, Dz. Urz. UE L 16 z 18.01.2019, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 53 z 22.02.2019, str. 14.

finansowymi, lub na terenie rolno-spożywczych rynków hurtowych prowadzonych przez spółki prawa handlowego, których przeważająca działalność polega na wynajmie nieruchomości na użytek handlu hurtowego artykułami rolno-spożywczymi i zarządzaniu tymi nieruchomościami.”,

e) ust. 1c otrzymuje brzmienie:

„1c. Umowę, o której mowa w ust. 1, producent i nabywca, o których mowa w ust. 1, przechowują przez 2 lata, licząc od końca roku, w którym została zrealizowana ostatnia dostawa w ramach tej umowy.”,

f) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Minister właściwy do spraw rynków rolnych może określić, w drodze rozporządzenia:

- 1) minimalny okres obowiązywania umowy, o której mowa w ust. 1, lub
 - 2) minimalny okres od zawarcia umowy, o której mowa w ust. 1, do realizacji dostawy produktów rolnych, lub
 - 3) termin zawarcia umowy, o której mowa w ust. 1
- w odniesieniu do produktów rolnych wybranych spośród produktów rolnych należących do sektorów, o których mowa w art. 1 ust. 2 lit. a rozporządzenia nr 1308/2013, lit. c tego rozporządzenia wyłącznie w zakresie buraków cukrowych, lit. f, h, i, n, o tego rozporządzenia, lit. p tego rozporządzenia wyłącznie w zakresie mleka surowego, lit. q, r, s, t tego rozporządzenia oraz lit. x tego rozporządzenia wyłącznie w zakresie ziemniaków, rzepaku i rzepiku, mając na względzie zapewnienie właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego w ramach tych sektorów.”,

g) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. W przypadku określenia przez ministra właściwego do spraw rynków rolnych w przepisach wydanych na podstawie ust. 4 minimalnego okresu od zawarcia umowy, o której mowa w ust. 1, do realizacji dostawy produktów rolnych należących do sektorów, o których mowa w art. 1 ust. 2 lit. a rozporządzenia nr 1308/2013, lit. c tego rozporządzenia wyłącznie w zakresie buraków cukrowych, lit. f, h, i, n, o tego rozporządzenia, lit. p tego rozporządzenia wyłącznie w zakresie mleka surowego, lit. q, r, s, t tego rozporządzenia oraz lit. x tego rozporządzenia wyłącznie w zakresie ziemniaków, rzepaku i rzepiku, lub terminu zawarcia umowy, o której mowa w ust. 1, przepisów wydanych na podstawie ust. 4 nie stosuje się,

jeżeli został zastosowany odpowiednio art. 148 ust. 4 akapit trzeci albo art. 168 ust. 6 akapit trzeci rozporządzenia nr 1308/2013.”;

2) w art. 40i:

- a) w ust. 1 wyraz „dystrybutorem” zastępuje się wyrazami „dystrybutorem, lub pośrednikiem”,
- b) w ust. 1a wyrazy „dystrybutorem nabywa, wbrew przepisom art. 38q ust. 1 lub 1a” zastępuje się wyrazami „dystrybutorem, lub pośrednikiem nabywa, wbrew przepisom art. 38q ust. 1”,
- c) ust. 1b i 1c otrzymują brzmienie:

„1b. Kto jako pierwszy nabywca będący przetwórcą lub dystrybutorem, lub pośrednikiem nabywa, wbrew przepisom art. 38q ust. 1, produkty rolne należące do sektorów, o których mowa w art. 38q ust. 1, na podstawie umowy niespełniającej warunków określonych w:

- 1) art. 148 ust. 2 lit. a i c ppkt i rozporządzenia nr 1308/2013 – w przypadku produktów rolnych należących do sektora, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. p rozporządzenia nr 1308/2013 wyłącznie w zakresie mleka surowego,
- 2) art. 168 ust. 4 lit. a i c ppkt i rozporządzenia nr 1308/2013 – w przypadku produktów rolnych należących do sektorów, o których mowa w art. 1 ust. 2 lit. a, f, h, i, n, o, q, r, s, t rozporządzenia nr 1308/2013 oraz lit. x rozporządzenia nr 1308/2013 wyłącznie w zakresie ziemniaków, rzepaku i rzepiku

– podlega karze pieniężnej w wysokości 4% zapłaty w rozumieniu art. 29a ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług za produkty nabyte wskutek takiej umowy – za każdy niespełniony warunek.

1c. Kto jako pierwszy nabywca będący przetwórcą lub dystrybutorem, lub pośrednikiem nabywa, wbrew przepisom art. 38q ust. 1, produkty rolne należące do sektorów, o których mowa w art. 38q ust. 1, na podstawie umowy niespełniającej warunków określonych w art. 125 rozporządzenia nr 1308/2013 oraz w załączniku X do rozporządzenia nr 1308/2013, z wyjątkiem warunku określonego w punkcie I pkt 1 tego załącznika – w przypadku produktów rolnych należących do sektora, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. c rozporządzenia nr 1308/2013 wyłącznie w zakresie buraków cukrowych, podlega karze pieniężnej w wysokości 8% zapłaty w rozumieniu art. 29a ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług za produkty nabyte wskutek takiej umowy.”,

d) po ust. 1c dodaje się ust. 1ca–1cc w brzmieniu:

„1ca. Kto jako producent będący rolnikiem w rozumieniu art. 4 ust. 1 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 zbywa, wbrew przepisom art. 38q ust. 1 lub 1a, bez pisemnej umowy lub bez umowy zawartej w formie dokumentowej albo elektronicznej produkty rolne należące do sektorów, o których mowa w art. 38q ust. 1, podlega karze pieniężnej w wysokości 10% zapłaty w rozumieniu art. 29a ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług za produkty zbyte bez pisemnej umowy lub bez umowy zawartej w formie dokumentowej albo elektronicznej.

1cb. Kto nie dotrzymuje minimalnego okresu obowiązywania umowy, o której mowa w art. 38q ust. 1, lub minimalnego okresu od zawarcia tej umowy do realizacji dostawy produktów rolnych, w przypadku gdy te okresy zostały określone w przepisach wydanych na podstawie art. 38q ust. 4 pkt 1 lub 2, podlega karze pieniężnej w wysokości 10% zapłaty w rozumieniu art. 29a ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług za produkty zbyte lub nabyte na podstawie tej umowy za niedotrzymanie każdego z tych okresów.

1cc. Kto nie dotrzymuje terminu, o którym mowa w art. 38q ust. 3, lub terminu zawarcia umowy, o której mowa w art. 38q ust. 1, w przypadku określenia tego terminu w przepisach wydanych na podstawie art. 38q ust. 4 pkt 3, podlega karze pieniężnej w wysokości 0,5% zapłaty w rozumieniu art. 29a ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług za produkty zbyte lub nabyte na podstawie tej umowy za każdy dzień niedotrzymania tego terminu, ale nie więcej niż w wysokości 15% tej zapłaty.”,

e) ust. 1d otrzymuje brzmienie:

„1d. W przypadku gdy umowa, o której mowa w art. 38q ust. 1, nie spełnia więcej niż jednego z warunków wymienionych w ust. 1a i 1b, kary pieniężne sumują się, z tym że wysokość kary pieniężnej nie może przekroczyć 8% zapłaty w rozumieniu art. 29a ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług za produkty nabyte wskutek takiej umowy.”;

3) po art. 40i dodaje się art. 40ia w brzmieniu:

„Art. 40ia. Kto nie stosuje się do porozumień, decyzji lub praktyk uzgodnionych w ramach uznanej organizacji producentów, zrzeszenia organizacji producentów lub uznanej organizacji międzybranżowej, w przypadku wprowadzenia tych porozumień, decyzji lub praktyk w przepisach wydanych na podstawie art. 38o ust. 3, podlega karze pieniężnej w wysokości do 5000 zł, z tym że w przypadku niestosowania się do tych porozumień, decyzji lub praktyk w zakresie sporządzania znormalizowanych umów, o których mowa w art. 164 ust. 4 lit. c rozporządzenia nr 1308/2013 – w wysokości 8% zapłaty w rozumieniu art. 29a ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług za produkty zbyte lub nabyte na podstawie danej umowy.”;

4) w art. 40j ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kary pieniężne, o których mowa w:

- 1) art. 40i ust. 1–1cc oraz art. 40ia,
- 2) art. 8 rozporządzenia 2017/40, w odniesieniu do pomocy, o której mowa w art. 38u ust. 1 pkt 2

– wymierza, w drodze decyzji administracyjnej, dyrektor oddziału terenowego Krajowego Ośrodka właściwy według miejsca siedziby lub zamieszkania producenta, nabywcy albo wnioskodawcy.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 517) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. Ustawę stosuje się do umów nabycia produktów rolnych lub spożywczych, zwanych dalej „umowami”, z wyłączeniem dostaw bezpośrednich i rolniczego handlu detalicznego w rozumieniu ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2018 r. poz. 1541, z późn. zm.²⁾) oraz sprzedaży bezpośredniej w rozumieniu ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2019 r. poz. 824), zawieranych między nabywcami tych produktów a ich dostawcami.”;

2) w art. 3 w pkt 2:

- a) uchyla się lit. b,
- b) w lit. c kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. d i e w brzmieniu:

- „d) uznanej organizacji producentów w rozumieniu przepisów o organizacji niektórych rynków rolnych sprzedaje produkty rolne lub spożywcze do organizacji, której jest członkiem,
- e) uznanej organizacji producentów w rozumieniu przepisów o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych sprzedaje produkty rolne lub spożywcze do organizacji, której jest członkiem;”;
- c) dodaje się pkt 3 w brzmieniu:
 - „3) dostawca sprzedaje produkty rolne lub spożywcze za pośrednictwem giełdy towarowej w rozumieniu przepisów o giełdach towarowych lub systemu obrotu instrumentami finansowymi w rozumieniu przepisów o obrocie instrumentami finansowymi.”;
- 3) w art. 5 pkt 3 otrzymuje brzmienie:
 - „3) produkt rolny lub spożywczy – produkt wymieniony w załączniku I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, a także produkt niewymieniony w tym załączniku, ale przetworzony z przeznaczeniem do spożycia z wykorzystaniem produktów wymienionych w tym załączniku;”;
- 4) w art. 7:
 - a) w ust. 2 po wyrazach „sprzeczne z” dodaje się wyrazy „przepisami o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi lub”;
 - b) w ust. 3 w pkt 4 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5 w brzmieniu:
 - „5) nabywaniu wytworzonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktu rolnego lub spożywczego będącego produktem wymienionym w załączniku I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zwanego dalej w niniejszym rozdziale „produktem”, lub podkategorii produktu, dla których została ustalona cena referencyjna, poniżej tej ceny przez nabywcę, który nabywa ten produkt lub podkategorię produktu bezpośrednio od dostawcy, który wytworzył ten produkt lub podkategorię produktu, lub od:
 - a) spółdzielni zrzeszającej tych dostawców,
 - b) grupy producentów rolnych w rozumieniu przepisów o grupach producentów rolnych i ich związkach,
 - c) uznanej organizacji producentów owoców i warzyw w rozumieniu przepisów o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu,

- d) uznanej organizacji producentów w rozumieniu przepisów o organizacji niektórych rynków rolnych,
- e) uznanej organizacji producentów w rozumieniu przepisów o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych.”;

5) po art. 7 dodaje się art. 7a w brzmieniu:

„Art. 7a. 1. Cenę referencyjną określonego produktu i określonej podkategorii produktu ustala minister właściwy do spraw rynków rolnych w terminie do dnia 31 marca każdego roku, na okres od dnia 1 kwietnia danego roku do dnia 31 marca kolejnego roku, według następującego wzoru:

$$C = \frac{(k_{n-3} + k_{n-2} + k_{n-1})/3}{(p_{n-3} + p_{n-2} + p_{n-1})/3} + \frac{(t_{n-3} + t_{n-2} + t_{n-1})/3}{(p_{n-3} + p_{n-2} + p_{n-1})/3} * g_{n-2} * i_{n-1}$$

gdzie:

- C – oznacza cenę referencyjną odpowiednio produktu lub podkategorii produktu w złotych za kilogram,
- k_{n-1} – oznacza średnie koszty wytworzenia odpowiednio produktu lub podkategorii produktu w gospodarstwie towarowym, z wyłączeniem kosztów pracy, poniesione w roku poprzedzającym dany rok w złotych na hektar,
- k_{n-2} – oznacza średnie koszty wytworzenia odpowiednio produktu lub podkategorii produktu w gospodarstwie towarowym, z wyłączeniem kosztów pracy, poniesione w drugim roku poprzedzającym dany rok w złotych na hektar,
- k_{n-3} – oznacza średnie koszty wytworzenia odpowiednio produktu lub podkategorii produktu w gospodarstwie towarowym, z wyłączeniem kosztów pracy, poniesione w trzecim roku poprzedzającym dany rok w złotych na hektar,
- p_{n-1} – oznacza średni plon odpowiednio produktu lub podkategorii produktu w gospodarstwie towarowym uzyskany w roku poprzedzającym dany rok w kilogramach na hektar,

- p_{n-2} – oznacza średni plon odpowiednio produktu lub podkategorii produktu w gospodarstwie towarowym uzyskany w drugim roku poprzedzającym dany rok w kilogramach na hektar,
- p_{n-3} – oznacza średni plon odpowiednio produktu lub podkategorii produktu w gospodarstwie towarowym uzyskany w trzecim roku poprzedzającym dany rok w kilogramach na hektar,
- t_{n-1} – oznacza średni czas pracy przeznaczony na wytworzenie odpowiednio produktu lub podkategorii produktu w gospodarstwie towarowym w roku poprzedzającym dany rok w godzinach na hektar,
- t_{n-2} – oznacza średni czas pracy przeznaczony na wytworzenie odpowiednio produktu lub podkategorii produktu w gospodarstwie towarowym w drugim roku poprzedzającym dany rok w godzinach na hektar,
- t_{n-3} – oznacza średni czas pracy przeznaczony na wytworzenie odpowiednio produktu lub podkategorii produktu w gospodarstwie towarowym w trzecim roku poprzedzającym dany rok w godzinach na hektar,
- g_{n-2} – oznacza koszty pracy w drugim roku poprzedzającym dany rok w złotych na hektar,
- i_{n-1} – oznacza indeks zmiany wynagrodzeń w przetwórstwie przemysłowym w roku poprzedzającym dany rok w stosunku do drugiego roku poprzedzającego dany rok.

2. Przy ustalaniu ceny referencyjnej za:

- 1) gospodarstwo towarowe uważa się gospodarstwo, o którym mowa w art. 5 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia Rady (WE) nr 1217/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. ustanawiającego sieć zbierania danych rachunkowych o dochodach i działalności gospodarczej gospodarstw rolnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 328 z 15.12.2009, str. 27, z późn. zm.⁴⁾);
- 2) koszty pracy uważa się średnie wynagrodzenie za pracę w gospodarstwach towarowych.

3. Cenę referencyjną określonego produktu i określonej podkategorii produktu ustala się na podstawie danych opracowanych w wyniku badań prowadzonych przez Instytut

⁴⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 195 z 27.07.2011, str. 42, Dz. Urz. UE L 158 z 10.06.2013, str. 1, Dz. Urz. UE L 340 z 17.12.2013, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 328 z 12.12.2017, str. 1.

Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, z tym że indeks zmiany wynagrodzeń w przetwórstwie przemysłowym w roku poprzedzającym dany rok w stosunku do drugiego roku poprzedzającego dany rok ustala się na podstawie wynikowych informacji statystycznych ogłaszanych, udostępnianych lub rozpowszechnianych zgodnie z przepisami o statystyce publicznej.

4. Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy publikuje dane, o których mowa w ust. 3, na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej tego instytutu w terminie do dnia 10 marca każdego roku.

5. Minister właściwy do spraw rynków rolnych określi, w drodze rozporządzenia, wykaz produktów lub podkategorii produktów, dla których ustala się cenę referencyjną, mając na uwadze krajową produkcję rolną poszczególnych produktów lub podkategorii produktów, jak również uwzględniając ich sposób zagospodarowania oraz ryzyko wystąpienia nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej.

6. Minister właściwy do spraw rynków rolnych ogłasza, w drodze obwieszczenia, cenę referencyjną produktu i podkategorii produktu objętych wykazem, o którym mowa w ust. 5, w terminie do dnia 31 marca każdego roku.”.

Art. 3. Do umów na dostarczanie produktów rolnych należących do sektorów, o których mowa w art. 1 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671, z późn. zm.⁵⁾), zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 4. Do postępowań w sprawach nałożenia kar pieniężnych, wszczętych na podstawie ustawy zmienianej w art. 1 i niezakończonych decyzją ostateczną do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym.

⁵⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 865, Dz. Urz. UE L 189 z 27.06.2014, str. 261, Dz. Urz. UE L 130 z 19.05.2016, str. 20, Dz. Urz. UE L 135 z 24.05.2016, str. 1, Dz. Urz. UE L 193 z 19.07.2016, str. 17, Dz. Urz. UE L 202 z 28.07.2016, str. 5, Dz. Urz. UE L 91 z 05.04.2017, str. 44, Dz. Urz. UE L 350 z 29.12.2017, str. 15 oraz Dz. Urz. UE L 114 z 04.05.2018, str. 39.

Art. 5. Do umów nabycia produktów rolnych lub spożywczych zawartych przed dniem ogłoszenia obwieszczenia, o którym mowa w art. 6, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 2 w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 6. W 2019 r. minister właściwy do spraw rynków rolnych ogłasza, w drodze obwieszczenia, cenę referencyjną produktu i podkategorii produktu objętych wykazem, o którym mowa w art. 7a ust. 5 ustawy zmienianej w art. 2 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, na okres od dnia ogłoszenia tego obwieszczenia do dnia 31 marca 2020 r., w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 7. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy ma na celu:

- 1) dokonanie zmian w przepisach ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 945) w zakresie doprecyzowania przepisów dotyczących obowiązku zawierania pisemnych umów na dostarczanie produktów rolnych w łańcuchu dostaw żywności;
- 2) dokonanie zmian w przepisach ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 517) w celu rozszerzenia listy nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi.

Propozycje zmian przepisów ww. ustaw mają na celu wzmocnienie pozycji producenta rolnego w łańcuchu żywnościowym. Producenci rolni stanowią najsłabsze ogniwo tego łańcucha i są często narażeni na stosowanie nieuczciwych praktyk handlowych przez podmioty o większej sile przetargowej i większym potencjale ekonomicznym.

Projekt ustawy ma na celu również doprecyzowanie ustawowych przepisów dotyczących obowiązku zawierania pisemnych umów na dostarczanie produktów rolnych. Po trzech latach obowiązywania przepisów w zakresie wymogu zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych zawartych w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych okazało się, że są one niewystarczające. Opracowana, przez powołaną w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi grupę roboczą do spraw wypracowania przykładowej umowy na dostarczanie produktów rolnych oraz dojścia do ceny w ww. umowie, przykładowa umowa na dostarczanie produktów rolnych nie rozwiązała bieżących problemów, tj. zawierania umów tuż przed dostawą czy brak gwarancji ceny do zapłaty. Dlatego też zaproponowano niniejsze rozwiązania legislacyjne polegające m.in. na rozszerzeniu wymogu zawierania umów na pośredników, którzy bezpośrednio nabywają produkty rolne od producenta rolnego będącego rolnikiem, a także wprowadzeniu dodatkowej praktyki polegającej na nabywaniu produktu rolnego lub spożywczego poniżej ceny referencyjnej – jako nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi lub spożywczymi. Zaproponowane rozwiązania pozwolą wzmocnić pozycję rynkową rolników w celu zapewnienia im ceny pokrywającej koszty produkcji. Zawarte w projekcie ustawy propozycje rozwiązań stanowią pozytywną odpowiedź na postulaty producentów rolnych, w szczególności producentów owoców. Wprowadzenie możliwości nakładania kar pieniężnych na obie strony umowy, również na producentów rolnych, stanowi natomiast pozytywną odpowiedź na postulaty nabywców, którzy często podkreślali, że dotychczasowe przepisy są niesymetryczne. Takie rozwiązanie będzie miało w głównej mierze charakter prewencyjny i odstraszający. Dodatkowo rozszerzenie zakresu nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi lub spożywczymi o praktykę polegającą na nabywaniu wytworzonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktu rolnego lub spożywczego będącego produktem wymienionym w załączniku I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej lub jego podkategorii poniżej ceny referencyjnej bezpośrednio od dostawcy, który wytworzył ten produkt, przyczyni się do sprawiedliwego podziału marż w łańcuchu dostaw żywności, co

pozwole na pokrycie kosztów wytworzenia tego produktu rolnego lub spożywczego. Nabywanie produktów rolnych lub spożywczych poniżej cen referencyjnych będzie zagrożone nałożeniem kary pieniężnej przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zgodnie z przepisami o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi.

Zaproponowane rozwiązania legislacyjne przyczynią się do stabilizacji rynków rolnych, w tym rynku owoców, oraz ułatwią planowanie produkcji rolnej z większym wyprzedzeniem.

W art. 1 projektu ustawy wprowadzono zmiany w przepisach ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych.

W art. 1 pkt 1 projektu ustawy wprowadzono zmiany do art. 38q ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych:

- rozszerzono wymóg zawierania umów na pośredników, tj. podmioty, które nie zbywają tych produktów rolnych bezpośrednio konsumentom finalnym. W praktyce handlowej, w łańcuchu dostaw żywności często między producentem rolnym a dystrybutorem lub przetwórcą pośredniczą podmioty handlowe, tzw. pośrednicy. W związku z tym zaproponowano, aby obowiązek zawierania umów obejmujących dostawy produktów rolnych objął również pośredników (art. 1 pkt 1 lit. a projektu ustawy);
- dodano ziemniaki, rzepak i rzepik (produkty wymienione w art. 1 ust. 2 lit. x rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1308/2013”, do produktów rolnych objętych wymogiem zawierania umów na dostarczenie produktów rolnych. Objęcie tych produktów projektowanymi przepisami ustawy spowoduje, że wszystkie podstawowe produkty rolne produkowane w Polsce zostaną objęte wymogiem zawierania umów na ich dostarczenie (art. 1 pkt 1 lit. a projektu ustawy);
- usunięto z obowiązujących przepisów odesłania do art. 127 rozporządzenia nr 1308/2013 i załącznika XI do rozporządzenia nr 1308/2013, w związku ze zniesieniem kwotowania produkcji cukru od dnia 1 października 2017 r. i likwidacją ceny minimalnej buraków cukrowych. Aktualne pozostają natomiast odesłania do art. 125 rozporządzenia nr 1308/2013 oraz załącznika X do rozporządzenia nr 1308/2013. W związku z powyższym w projektowanych przepisach art. 38q ust. 1 pkt 1, ust. 1a i 1b oraz art. 40i ust. 1c nie przywołuje się art. 127 rozporządzenia nr 1308/2013 i załącznika XI do rozporządzenia nr 1308/2013 (art. 1 pkt 1 lit. a–c i pkt 2 lit. c projektu ustawy);
- uchylono pkt 2 w ust. 1b w art. 38q jako konsekwencję braku podstawy prawnej do tworzenia i funkcjonowania wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw (przepisy w tej materii zostały uchylone). Tym samym nie ma i nie będzie podmiotów, które

mogłyby być stronami umów na dostarczenie produktów rolnych. Zatem przepis przestał być aktualny i należy go uchylić (art. 1 pkt 1 lit. c projektu ustawy);

- dodano ust. 1ba w art. 38q, w którym proponuje się, aby przepisy dotyczące wymogu zawierania umów na dostarczenie produktów rolnych nie były stosowane w przypadku, gdy rolnik sprzedaje produkty rolne za pośrednictwem giełdy towarowej w rozumieniu przepisów o giełdach towarowych lub w ramach prowadzonej działalności w zakresie obrotu instrumentami finansowymi w rozumieniu przepisów o obrocie instrumentami finansowymi, lub na terenie rolno-spożywczych rynków hurtowych prowadzonych przez spółki prawa handlowego, których przeważająca działalność polega na wynajmie nieruchomości na użytek handlu hurtowego artykułami rolno-spożywczymi i zarządzaniu tymi nieruchomościami. Specyfika handlu za pośrednictwem giełdy towarowej oraz na rynku hurtowym uniemożliwia zawieranie długoterminowych umów na dostarczenie produktów rolnych z odpowiednim wyprzedzeniem, ponieważ nabywca nie jest wcześniej znany (art. 1 pkt 1 lit. d projektu ustawy);
- rozszerzono wymóg przechowywania umów przez okres 2 lat, również na producenta – drugą stronę umowy na dostarczenie produktów rolnych (art. 1 pkt 1 lit. e projektu ustawy);
- rozszerzono upoważnienie ustawowe dla ministra właściwego do spraw rynków rolnych, który będzie mógł określić, w drodze rozporządzenia, rodzaje produktów rolnych, dla których określa się minimalny okres obowiązywania umowy lub minimalny okres od zawarcia umowy do realizacji dostawy, lub termin zawarcia umowy na dostarczanie produktów rolnych. Powyższa propozycja wychodzi naprzeciw oczekiwaniom producentów rolnych, przede wszystkim producentów owoców. Stosowaną dotychczas nagminną praktyką jest zawieranie umów na dostarczanie produktów rolnych bezpośrednio przed dostawą. W tej sytuacji producent nie ma gwarancji i pewności, że sprzeda swój produkt i jaką cenę za niego uzyska. W przypadku owoców miękkich, tj. towaru szybko tracącego na jakości (maliny, porzeczki, wiśnie, truskawki), producenci są stawiani przed koniecznością dokonania szybkiej sprzedaży swojego towaru do najbliższej położonej odbiorcy, z racji tego, że transport powoduje znaczne pogorszenie jakości towaru. Rozszerzenie zakresu upoważnienia ustawowego daje ministrowi właściwemu do spraw rynków rolnych możliwość ograniczenia zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych tuż przed ich dostawą (art. 1 pkt 1 lit. f projektu ustawy);
- wprowadzono fakultatywny przepis, który umożliwia producentom rolnym złożenie na piśmie sprzeciwu odnośnie do minimalnego okresu od zawarcia umowy do realizacji dostawy wybranych produktów lub terminu zawarcia umowy na dostarczanie produktów rolnych. Jest to zgodne z przepisami art. 148 ust. 4 oraz art. 168 ust. 6 lit. a obowiązującego bezpośrednio rozporządzenia nr 1308/2013. W przypadku złożenia przez producenta rolnego takiego sprzeciwu na piśmie, strony mają swobodę negocjacji wszystkich elementów umowy. Wprowadzenie takiej możliwości zastosowania sprzeciwu stanowi elastyczne podejście w relacjach handlowych i to producent rolny decyduje, czy chce skorzystać z możliwości złożenia sprzeciwu. Wówczas przepisy dotyczące stosunków umownych nie mają zastosowania do zawartej umowy (art. 1 pkt 1 lit. g projektu ustawy).

W art. 1 pkt 2 projektu ustawy wprowadzono zmiany do art. 40i ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych:

- rozszerzono podmiotowy zakres stosowania kar pieniężnych na pośredników. Jest to konsekwencja zmian wprowadzonych w art. 38q (art. 1 pkt 2 lit. a i b projektu ustawy);
- dodatkowo, z uwagi na to, że został rozszerzony zakres przedmiotowy art. 38q ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych dotyczący wymogu zawierania umów na dostarczenie produktów rolnych o ziemniaki, rzepak i rzepik (produkty wymienione w art. 1 ust. 2 lit. x rozporządzenia nr 1308/2013), niezbędne jest również wprowadzenie zmian w przepisach dotyczących kar pieniężnych w art. 40i ust. 1b (art. 1 pkt 2 lit. c projektu ustawy);
- podwyższono kary pieniężne z 5% do 8 % dla nabywcy, który nabywa produkty rolne na podstawie umowy niespełniającej warunków rozporządzenia nr 1308/2013, w przypadku buraków cukrowych. Podwyższenie kar ma charakter odstrasżający (art. 1 pkt 2 lit. c projektu ustawy);
- wprowadzono kary pieniężne:
 - na producentów rolnych i pierwszych nabywców produktów rolnych za brak zawartej umowy, w wysokości 10% zapłaty w rozumieniu art. 29a ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2018 r. poz. 2174, z późn. zm.) za produkty zbyte bez pisemnej umowy lub bez umowy zawartej w formie dokumentowej albo elektronicznej (art. 1 pkt 2 lit. d projektu ustawy – dodany ust. 1ca w art. 40i),
 - na obie strony umowy za niedotrzymanie minimalnego okresu obowiązywania umowy oraz minimalnego okresu od zawarcia umowy do realizacji dostawy produktów rolnych w wysokości 10% zapłaty za niedotrzymanie każdego z tych okresów (art. 1 pkt 2 lit. d projektu ustawy – dodany ust. 1cb w art. 40i),
 - na obie strony umowy za niedotrzymanie terminu zawarcia umowy w wysokości 0,5% zapłaty za produkty nabyte, za każdy dzień przekroczenia terminu, ale nie więcej niż 15% (art. 1 pkt 2 lit. d projektu ustawy – dodany ust. 1cc w art. 40i),
 - na obie strony umowy za niestosowanie porozumień, decyzji lub praktyk wprowadzonych, w drodze rozporządzenia, na wniosek uznanej organizacji producentów, uznanego zrzeszenia organizacji producentów lub uznanej organizacji międzybranżowej oraz uzgodnionych w ramach tej organizacji lub zrzeszenia (art. 38o ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych) – w wysokości do 5000 zł. Zaproponowany wyjątek dotyczy znormalizowanych umów, do których, w przypadku ich niestosowania, proponuje się karę pieniężną w wysokości 8% zapłaty za produkty zbyte lub nabyte (art. 1 pkt 3 projektu ustawy – dodany art. 40ia). Wymiar kary pieniężnej, będzie ustalany biorąc pod uwagę przesłanki określone w art. 189d Kodeksu postępowania administracyjnego;

Podwyższenie kar ma charakter odstrasżający.

- rozszerzono podmiotowy zakres stosowania kar pieniężnych na producentów rolnych. Obecne przepisy dotyczące kar pieniężnych były niesymetryczne, tj. karze podlegali, w określonych przypadkach, tylko nabywcy (art. 1 pkt 2 lit. d projektu ustawy);
- zrezygnowano w art. 38q w ust. 1c, który w obecnym brzmieniu odsyła do umowy, o której mowa w ust. 1 i 1a, z odesłania do ust. 1a, gdyż w istocie o obowiązku zawierania umowy w przypadku dostawy określonych produktów rolnych i o samej umowie jest mowa w ust. 1. Umowa taka powinna spełniać warunki przewidziane we wskazanych w przepisie ust. 1 w art. 38q przepisach rozporządzenia nr 1308/2013, w szczególności powinna być umową pisemną. Przepis ust. 1a w art. 38q zaś jest regulacją stwarzającą możliwość zawarcia takiej umowy w formie dokumentu elektronicznego lub w formie dokumentowej. W takiej sytuacji, a więc w przypadku zawarcia wymaganej umowy w formie dokumentu elektronicznego lub w formie dokumentowej, uznaje się, że został spełniony warunek zawarcia pisemnej umowy. Biorąc powyższe pod uwagę, nie jest zasadne odsyłanie w art. 38q ust. 1c do umowy, o której mowa w art. 38q ust. 1a, gdyż ten przepis jedynie wskazuje jaką dodatkowo formę może mieć umowa, o której mowa w art. 38q ust. 1, aby uznać, że został spełniony warunek zawarcia pisemnej umowy. Podobna sytuacja ma miejsce również w przypadku art. 40i ust. 1a, 1b i 1c. Proponowane w tym zakresie zmiany mają zatem jedynie porządkowy charakter i nie zmieniają merytorycznie treści przepisów. Jednocześnie należy zaznaczyć, że odesłanie do art. 38q ust. 1a pozostaje właściwe w przypadku art. 40i ust. 1, gdyż ten przepis odnosi się do formy, w jakiej powinna zostać zawarta wymagana zmienianą ustawą umowa. Taki sam przypadek występuje również w dodawanym projektowaną ustawą art. 40i ust. 1ca;
- podniesiono pułap łącznej kary pieniężnej z 5% do 8% w przypadku, gdy umowa nie spełnia więcej niż jednego z warunków wymienionych w ust. 1a i 1b w art. 40i (art. 1 pkt 2 lit. e projektu ustawy). Podwyższenie kar ma charakter odstraszający.

W art. 2 projektu ustawy wprowadzono zmiany do ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi:

- rozszerzono przedmiotowy zakres wyłączeń o:
 - rolniczy handel detaliczny w rozumieniu ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2018 r. poz.1541, z późn. zm.),
 - sprzedaż bezpośrednią (mającą zastosowanie do produktów pochodzenia zwierzęcego) w rozumieniu ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2019 r. poz. 824).

Zatem przepisów ustawy nie stosuje się w odniesieniu do relacji handlowych między producentami rolnymi prowadzącymi rolniczy handel detaliczny lub sprzedaż bezpośrednią (art. 2 pkt 1 projektu ustawy);

- uchylono lit. b w art. 3 pkt 2 jako konsekwencję braku podstawy prawnej do tworzenia i funkcjonowania wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw (przepisy w tej

materii zostały uchylone). Zatem przepis przestał być aktualny i należy go uchylić (art. 2 pkt 2 lit. a projektu ustawy);

- rozszerzono przedmiotowy zakres wyłączeń stosowania przepisów ustawy o przypadki, gdy dostawca sprzedaje produkty rolne lub spożywcze uznanej organizacji producentów w rozumieniu przepisów o organizacji niektórych rynków rolnych lub przepisów o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych, której jest członkiem. Zgodnie z obecnym brzmieniem art. 3 pkt 2 przepisy ustawy nie mają zastosowania, gdy dostawca sprzedaje owoce i warzywa uznanej organizacji producentów owoców i warzyw, której jest członkiem. Wprowadzona zmiana w projekcie ustawy uwzględnia sytuację, gdy dostawca jest członkiem działającej w innych sektorach rolnych uznanej organizacji producentów i sprzedaje jej produkty rolne lub spożywcze (art. 2 pkt 2 lit. b projektu ustawy);
- rozszerzono podmiotowy zakres wyłączeń stosowania przepisów ustawy o przypadki, gdy dostawca sprzedaje produkty rolne za pośrednictwem giełdy towarowej w rozumieniu przepisów ustawy o giełdach towarowych lub systemu obrotu instrumentami finansowymi w rozumieniu przepisów ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. Specyfiką obrotu handlowego za pośrednictwem giełdy towarowej lub systemu obrotu instrumentami finansowymi są anonimowe relacje między stronami. Cena jest ustalana w oparciu o ściśle określone algorytmy na poszczególne instrumenty zorganizowanego rynku regulowanego (art. 2 pkt 2 lit. c projektu ustawy);
- zmieniono definicję „produktu rolnego lub spożywczego”, wskazując, że jest to produkt wymieniony w załączniku I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, a także produkt niewymieniony w tym załączniku, ale przetworzony z wykorzystaniem produktów wymienionych w tym załączniku, z przeznaczeniem do spożycia. Pierwotna definicja „produktu rolnego lub spożywczego” odnosiła się do przepisów prawa żywnościowego, tj. rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. WE L 31 z 01.02.2002, str. 1, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463). Definicja ta nie obejmuje tych produktów rolnych, które będąc wprawdzie produktami rolnymi, nie są jednocześnie środkami spożywczymi (tj. żywnością) w rozumieniu art. 2 ww. rozporządzenia nr 178/2002, takich jak np.: pasze, zwierzęta żywe lub tytoń. Należy podkreślić, że w ramach prowadzonej produkcji rolnej trudno jest oddzielić produkcję z przeznaczeniem do spożycia przez ludzi od produkcji z przeznaczeniem np. na pasze dla zwierząt (zboże może być przeznaczone zarówno na cele paszowe, jak i konsumpcyjne, w zależności od jego jakości handlowej). Proponowane nowe brzmienie definicji „produktu rolnego lub spożywczego” uwzględnia zatem zarówno produkty rolne, jak i spożywcze (art. 2 pkt 3 projektu ustawy);
- dodano kolejną przesłankę przy ocenie wystąpienia nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej o przesłankę sprzeczności z przepisami o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi

i spożywczy. Zatem wykorzystywanie przewagi kontraktowej jest nieuczciwe nie tylko, jeżeli jest sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz zagraża lub narusza interesy drugiej strony, ale również, jeżeli jest sprzeczne z przepisami o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi. Nowa przesłanka stanowi, że zastosowanie mają przepisy obowiązującej ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi, w tym również przepisy aktów wykonawczych wydanych na podstawie tej ustawy (art. 2 pkt 4 lit. a projektu ustawy);

- rozszerzono zakres określonych wprost w przepisach zmienianej ustawy przejawów nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej o nabywanie wytworzonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktu rolnego lub spożywczego lub jego podkategorii – w odniesieniu do produktów nieprzetworzonych, poniżej jego ceny referencyjnej, w przypadku gdy taka cena referencyjna została ustalona. Nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej polegającej na nabywaniu produktów rolnych poniżej ceny referencyjnej ma zastosowanie w relacjach między dostawcą, który wytworzył ten produkt rolny (producentem rolnym) a pierwszym nabywcą, a zatem dotyczy pierwszego etapu dostaw żywności. Proponuje się, aby przepisy te obowiązywały również w przypadku nabywania produktów rolnych bezpośrednio od:
 - a) spółdzielni zrzeszającej tych dostawców,
 - b) grupy producentów rolnych w rozumieniu przepisów o grupach producentów rolnych i ich związkach,
 - c) uznanej organizacji producentów owoców i warzyw w rozumieniu przepisów o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu,
 - d) uznanej organizacji producentów w rozumieniu przepisów o organizacji niektórych rynków rolnych,
 - e) uznanej organizacji producentów w rozumieniu przepisów o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych.

Na rynku rolnym często występują niczym nieuzasadnione zjawiska zakupu od rolników produktów rolnych po cenach rażąco niskich, które nie tylko nie gwarantują zysku, lecz często nie pokrywają kosztu wytworzenia produktów rolnych. Takie sytuacje są nieakceptowane społecznie i budzą sprzeciw rolników wyrażany w protestach i strajkach. Dlatego w projekcie ustawy, w dodanych przepisach dotyczących nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej w zakresie nabywania wytworzonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktu rolnego lub spożywczego lub jego podkategorii – w odniesieniu do produktów nieprzetworzonych, poniżej jego ceny referencyjnej, zawężono pojęcie dostawcy do producenta rolnego lub do prawnych form zorganizowania się producentów rolnych. Wymienione prawne formy zorganizowania się producentów rolnych powstają na podstawie funkcjonujących przepisów i służą przede wszystkim do wspólnego planowania produkcji oraz sprzedaży produktów

wyprodukowanych przez swoich członków. Producenci rolni tworzą te podmioty i podejmują decyzje dotyczące ich funkcjonowania, w tym cen, za jakie podmioty nabywają od nich produkty rolne. Dlatego zasadnym jest, w tym wypadku, potraktowanie wymienionych podmiotów jako producentów produktu rolnego, ponieważ dopiero na etapie sprzedaży przez te podmioty do nabywcy może wystąpić nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej polegającej na nabywaniu produktów rolnych poniżej ceny referencyjnej.

Zaproponowany przepis będzie stanowić podstawę do zbadania przez właściwe organy (Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów) sytuacji, w której dokonano zakupu produktu rolnego lub spożywczego po cenie niższej niż ustalona cena referencyjna.

Dla wykazania tej nieuczciwej praktyki niezbędne będzie w pierwszej kolejności spełnienie przesłanek określonych w art. 7 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi, tj. wykazanie znaczącej dysproporcji w potencjale ekonomicznym, sprzeczności z dobrymi obyczajami oraz zagrożenia lub naruszenia interesu drugiej strony, jak również sprzeczności z prawem (zmiana zaproponowana w art. 2 pkt 4 lit. b projektu ustawy);

- zaproponowano, aby minister właściwy do spraw rynków rolnych ustalał cenę referencyjną określonego produktu lub podkategorii produktu na podstawie określonego wzoru. Podstawę wyliczenia tej ceny stanowi suma ilorazu średnich kosztów wytworzenia danego produktu lub podkategorii produktu z ostatnich trzech lat i średniego plonu produktu lub podkategorii produktu w gospodarstwie towarowym z ostatnich trzech lat oraz ilorazu średniego czasu pracy przeznaczonego na wytworzenie produktu lub podkategorii produktu z ostatnich trzech lat, przemnożonego przez koszty pracy w drugim roku poprzedzającym dany rok oraz indeksu zmiany wynagrodzeń w przetwórstwie przemysłowym w roku poprzedzającym dany rok w stosunku do drugiego roku poprzedzającego dany rok (art. 2 pkt 5 projektu ustawy).

Za średnie koszty wytworzenia danego produktu uważa się wartość zużytych środków produkcji wraz ze świadczeniami finansowymi mającymi związek z wytworzeniem produktu lub podkategorii produktu wyrażonymi w złotych na hektar. Średni plon danego produktu lub podkategorii produktu wyrażony w kilogramach na hektar, ustala się na podstawie średniej wartości plonowania danego produktu w kraju.

- cena referencyjna będzie ustalana na podstawie danych opracowanych w wyniku badań prowadzonych przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy (IERiGŻ), tj. placówkę naukową o ogromnym doświadczeniu i dorobku, która prowadzi badania naukowe dotyczące m.in. ekonomicznej i produkcyjnej sytuacji polskiej wsi i gromadzi wyniki rachunkowości rolnej (art. 2 pkt 5 projektu ustawy). Dane niezbędne do ustalenia ceny referencyjnej według wzoru zaproponowanego w projektowanej ustawie IERiGŻ opracowuje w oparciu o własne badania, dane Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) oraz ośrodków doradztwa

rolniczego. Koszty pracy są natomiast danymi publikowanymi przez GUS. Poszczególne dane służące do wyliczenia ceny referencyjnej będą publikowane na stronie Biuletynu Informacji Publicznej IERiGŻ w terminie do dnia 10 marca każdego roku. Dane publikowane przez IERiGŻ będą tak zaprezentowane, aby każdy mógł samodzielnie dokonać wyliczenia ceny referencyjnej danego produktu lub podkategorii produktu podstawiając je do wzoru zaproponowanego w przepisach projektowanej ustawy;

- wprowadzono upoważnienie dla ministra właściwego do spraw rynków rolnych do określenia, w drodze rozporządzenia, wykazu produktów lub podkategorii produktów, dla których ustala się cenę referencyjną, mając na uwadze krajową produkcję rolną poszczególnych produktów rolnych lub spożywczych, jak również uwzględniając ich sposób zagospodarowania oraz ryzyko wystąpienia nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej (art. 2 pkt 5 projektu ustawy);
- wprowadzono upoważnienie dla ministra właściwego do spraw rynków rolnych do ogłoszenia, w drodze obwieszczenia, ceny referencyjnej produktów i podkategorii produktów objętych powyższym wykazem. Cenę referencyjną ustala się corocznie na okres od dnia 1 kwietnia danego roku do dnia 31 marca kolejnego roku (art. 2 pkt 5 projektu ustawy).

W art. 3 projektu ustawy wprowadzono przepis przejściowy, aby do umów na dostarczanie produktów rolnych objętych przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych, zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosowane były przepisy w brzmieniu dotychczasowym.

W art. 4 projektu ustawy zaproponowano, aby do postępowań w sprawie nałożenia kar pieniężnych, wszczętych na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych i niezakończonych decyzją ostateczną do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, stosowane były przepisy w brzmieniu dotychczasowym.

W projektowanym art. 5 proponuje się, aby do umów nabycia produktów rolnych lub spożywczych zawartych przed dniem ogłoszenia obwieszczenia, o którym mowa w art. 6 projektu ustawy, stosować przepisy ustawy zmienianej w art. 2 w brzmieniu dotychczasowym.

W art. 6 projektu ustawy wskazano, że w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy minister właściwy do spraw rynków rolnych ogłosi, w drodze obwieszczenia, cenę referencyjną na 2019 r. dla produktu rolnego i podkategorii tego produktu objętych wykazem, o którym mowa w art. 7a ust. 5 projektu ustawy, na okres od dnia ogłoszenia tego obwieszczenia do dnia 31 marca 2020 r.

W art. 7 projektu ustawy został określony termin wejścia w życie ustawy. Proponuje się, aby zaproponowane przepisy weszły w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy. Zaproponowany termin wejścia w życie przepisów projektowanej ustawy wynika z faktu, iż rozwiązania zaproponowane w projekcie stanowią odpowiedź na oczekiwania środowisk rolniczych w zakresie wzmocnienia ich pozycji w łańcuchu żywnościowym. Tematyka zaproponowanych zmian przepisów była przedmiotem szeregu spotkań i konsultacji społecznych w ramach powołanej w 2018 r. w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi grupy

roboczej do spraw wypracowania przykładowej umowy kontraktacyjnej na dostarczanie produktów rolnych w sektorze owoców i warzyw oraz mechanizmu dochodzenia do ceny. W dyskusji nad wzmacnianiem pozycji producentów rolnych w łańcuchu dostaw żywności, w tym w kierunku nowelizacji obowiązujących przepisów, wzięli udział przedstawiciele organizacji reprezentujących poszczególne ogniwa łańcucha dostaw sektora owoców i warzyw, w szczególności owoców miękkich (przedstawiciele organizacji zrzeszających producentów owoców, podmioty skupujące, przedstawiciele branży przetwórstwa owocowo-warzywnego). Problematyka zagadnień objętych projektowanymi przepisami była również przedmiotem prac Zespołu ds. stabilizacji i wsparcia rynku owoców i warzyw, powołanego w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi w ramach Porozumienia Rolniczego. W wyniku intensywnych spotkań trwających od sierpnia 2018 r. uzgodniono kierunkowo zakres zmian przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych oraz ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi. Przedłożona nowelizacja przepisów wskazanych ustaw zawiera wyniki tych uzgodnień, w których m.in. postulowano o wejście w życie nowych rozwiązań prawnych jeszcze przed tegorocznymi zbiorami produktów rolnych. Projektowany termin wejścia w życie przepisów ustawy pozwoli adresatom przepisów na dostosowanie się do nowych regulacji.

Projektowane przepisy będą miały w głównej mierze prewencyjny i odstrasżający charakter. Zakup produktów rolnych lub spożywczych po cenach niższych niż ceny referencyjne będzie skutkować wszczęciem postępowania przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a w przypadku stwierdzenia w wyniku kontroli nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej nabywcy względem dostawcy – możliwością nałożenia, w drodze decyzji, kary pieniężnej do 3% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Zagrożenie sankcją karno-administracyjną może być istotnym czynnikiem, który przyczyni się do tego, że ceny produktów rolnych lub spożywczych nie będą przez nabywców zaniżane. Wprowadzenie takich przepisów będzie czynnikiem stabilizującym rynek rolny.

Projektowane przepisy dotyczą relacji handlowych między dostawcą będącym producentem rolnym a pierwszym nabywcą produktu rolnego wytworzonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Zatem projektowane przepisy będą miały zastosowanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Odnoszą się one co do zasady do sposobów sprzedaży produktów rolnych lub spożywczych na pierwszym etapie łańcucha dostaw żywności. Przepisy w projektowanej materii nie stanowią utrudnienia w swobodnym przepływie towarów.

Projektowane przepisy nie są dyskryminujące i mają jednakowe zastosowanie wobec podmiotów krajowych, jak i podmiotów pochodzących z innych państw członkowskich Unii Europejskiej nabywających produkty wytworzone w Polsce oraz prowadzących działalność gospodarczą na terenie Polski.

Nowelizacja przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych oraz ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu

wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi ma na celu wzmocnienie pozycji producenta rolnego w łańcuchu żywnościowym. Projektowane regulacje nie wykraczają poza deklarowany cel, który można osiągnąć projektowaną ustawą, i realizacja tego celu nie stoi w sprzeczności z zasadą proporcjonalności.

Projektowana ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

Projektowana ustawa zawiera przepisy techniczne i dlatego podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt ustawy został udostępniony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji. W toku prac nad projektem ustawy żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad tym projektem w trybie przewidzianym w art. 7 ust. 1 tej ustawy.

Projektowana ustawa powinna zagwarantować bardziej przejrzyste warunki funkcjonowania podmiotów w obrocie produktami rolnymi. Nowe przepisy przyczynią się do ochrony mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność w obszarze skupu produktów rolnych. Wzmocnią pewność prowadzenia działalności rolniczej, co pośrednio będzie miało wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, w szczególności na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt ustawy został wpisany do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod numerem UD526.

Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy o organizacji niektórych rynków rolnych oraz ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi. Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Jan Krzysztof Ardanowski Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu 1) Jerzy Dąbrowski – Dyrektor Departamentu Rynków Rolnych w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tel.: 22 623-23-56, e-mail: jerzy.dabrowski@minrol.gov.pl 2) Joanna Trybus – Naczelnik Wydziału Przetwórstwa Rolno-Spożywczego, Departament Rynków Rolnych w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tel. 22/623-20-61, e-mail: joanna.trybus@minrol.gov.pl	Data sporządzenia 17.06.2019 r. Źródło: Inicjatywa własna Nr w wykazie prac: UD526
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

W łańcuchu dostaw żywności rolnicy stanowią jego najsłabsze ogniwo i są narażeni na stosowanie nieuczciwych praktyk handlowych przez podmioty o większej sile przetargowej i większym potencjale ekonomicznym.

Na rynku rolnym często występują niczym nieuzasadnione zjawiska zakupu od rolników produktów rolnych po cenach rażąco niskich, które nie tylko nie gwarantują zysku, lecz często nie pokrywają kosztu wytworzenia produktu. Ponadto wymagane prawem umowy na dostarczenie produktów rolnych są zawierane bezpośrednio przed dokonaniem transakcji kupna-sprzedaży, w sytuacji gdy jedna strona (nabywca) narzuca cenę, a sprzedający (dostawca), ze względu na np. szybko psujący się produkt (malina, truskawka), jest zmuszony zaakceptować narzucane mu warunki. Takie sytuacje są nieakceptowane społecznie i budzą sprzeciw rolników wyrażany w protestach i strajkach. Produkty rolne od producenta do dystrybutora żywności lub przetwórcy trafiają przez ogniwa pośrednie łańcucha dostaw żywności, tj. pośredników. Dotychczasowe przepisy nie wymagały zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych między producentem rolnym a pośrednikiem. Mając na względzie specyfikę struktury sprzedażowo-dystrybucyjnej krajowego sektora rolno-spożywczego, większość transakcji handlowych jest realizowanych na etapie producent rolny – pośrednik. Dlatego też dochodzi do niesprawiedliwego i nieuzasadnionego podziału marż w łańcuchu żywnościowym na niekorzyść producenta rolnego, gdzie marże są realizowane na kolejnych etapach łańcucha żywności, tj. przetwarzania, dystrybucji i handlu żywnością, tj. między pośrednikiem a przetwórcą, dystrybutorem czy podmiotem zajmującym się handlem detalicznym.

Po trzech latach obowiązywania przepisów w zakresie wymogu zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych (ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 945)) okazały się one niewystarczające. Wypracowana, przez powołaną w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi grupę roboczą do spraw wypracowania przykładowej umowy na dostarczanie produktów rolnych oraz dojścia do ceny w umowie, przykładowa umowa na dostarczanie produktów rolnych nie rozwiązała bieżących problemów (zawieranie umów tuż przed dostawą czy brak gwarancji ceny do zapłaty). Stąd podjęte dotychczas działania są niewystarczające i wymagają wprowadzenia dalszych rozwiązań legislacyjnych, polegających w szczególności na objęciu ogniów pośredniczących w dystrybucji produktów rolnych (np. punktów skupu) obowiązkiem zawierania umowy na dostarczenie produktów rolnych oraz wprowadzeniu odpowiedniego poziomu ceny referencyjnej produktu rolnego lub jego podkategorii, co ograniczy siłę przetargową podmiotów zajmujących się dystrybucją i handlem produktami rolnymi, a wzmocni pozycję rynkową rolników, zapewniając im ceny pokrywające koszty produkcji.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowanym rozwiązaniem jest nowelizacja ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych oraz ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 517), w zakresie:

- 1) rozszerzenia wymogu zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych obejmujących również pośredników, tj. podmioty, które nie zbywają tych produktów rolnych bezpośrednio konsumentom końcowym

lecz kolejnym podmiotom w łańcuchu dostaw żywności, np. przetwórcom lub dystrybutorom żywności;

- 2) rozszerzenia katalogu produktów rolnych objętych obowiązkiem zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych o ziemniaki, rzepak i rzepik;
- 3) rozszerzenia wyłączenia wymogu stosowania umów na dostarczanie produktów rolnych na związki grup producentów rolnych i zrzeszenia organizacji producentów sprzedające produkty rolne nabyte od swoich członków, jeżeli statut lub umowa, lub umowa członkowska tego związku lub zrzeszenia spełniają warunki określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającym wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671, z późn. zm.);
- 4) rozszerzenia zakresu wyłączeń przedmiotowych w ustawie z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi o sprzedaż produktów rolnych za pośrednictwem giełdy towarowej w rozumieniu przepisów o giełdach towarowych lub prowadzonej działalności w zakresie obrotu instrumentami finansowymi w rozumieniu przepisów o obrocie instrumentami finansowymi, lub na terenie rolno-spożywczych rynków hurtowych prowadzonych przez spółki prawa handlowego, których przeważająca działalność polega na wynajmie nieruchomości na użytek handlu hurtowego artykułami rolno-spożywczymi i zarządzaniu tymi nieruchomościami;
- 5) wprowadzenia możliwości wyrażenia sprzeciwu przez producenta rolnego wobec przepisu dotyczącego minimalnego okresu od zawarcia umowy do realizacji dostawy produktów rolnych lub terminu zawarcia umowy, pod warunkiem, że producent złoży taki sprzeciw na piśmie;
- 6) rozszerzenia upoważnienia ustawowego zawartego w art. 38q ust. 4 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych przez określenie rodzajów produktów rolnych, dla których minister właściwy do spraw rynków rolnych może określić, w drodze rozporządzenia, minimalny okres obowiązywania umowy lub minimalny okres od zawarcia umowy do realizacji dostawy wybranych produktów, lub termin zawarcia umowy na dostarczanie produktów rolnych;
- 7) podwyższenia obecnego poziomu kar pieniężnych oraz nałożenia kar pieniężnych na producentów rolnych i pośredników w łańcuchu dostaw produktów rolnych za brak zawartej umowy na dostarczanie produktów rolnych, za niedotrzymanie minimalnego terminu obowiązywania umowy oraz minimalnego terminu od zawarcia umowy do realizacji dostawy produktów rolnych, za niedotrzymanie terminu zawarcia umowy w wysokości 0,5% zapłaty za produkty nabyte, za każdy dzień, ale nie więcej niż 15%, oraz na strony umowy za niestosowanie porozumień, decyzji lub praktyk – w wysokości 8% zapłaty za produkty nabyte na podstawie umowy (w pozostałych przypadkach kary pieniężne są wymierzone w wysokości 5000 zł);
- 8) rozszerzenia zakresu nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi o praktykę polegającą na nabywaniu nieprzetworzonego produktu rolnego lub spożywczego lub jego podkategorii, dla którego została ustalona cena referencyjna, poniżej tej ceny przez nabywcę, który nabywa go bezpośrednio od dostawcy, który wytworzył ten produkt lub jego podkategorię, lub od:
 - spółdzielni zrzeszającej producentów tego produktu rolnego;
 - grupy producentów rolnych w rozumieniu przepisów o grupach producentów rolnych i ich związkach;
 - uznanej organizacji producentów owoców i warzyw lub ich zrzeszenia w rozumieniu przepisów o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu;
 - uznanej organizacji producentów w rozumieniu przepisów o organizacji niektórych rynków rolnych;
 - uznanej organizacji producentów w rozumieniu przepisów o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych.

Powyższe propozycje stanowią pozytywną odpowiedź na postulaty organizacji producentów rolnych, w tym producentów owoców. Wprowadzenie kar pieniężnych na obie strony umowy, w tym producentów rolnych, będzie miało charakter prewencyjny i odstraszaający. Takie rozwiązanie ograniczy zawieranie umów na dostarczanie produktów rolnych tuż przed ich dostawą. Dodatkowo rozszerzenie zakresu nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi o praktykę polegającą na nabywaniu produktu rolnego lub jego podkategorii poniżej ceny referencyjnej przyczyni się do sprawiedliwego podziału marż w łańcuchu dostaw żywności, co pozwoli na pokrycie kosztów wytworzenia produktu rolnego lub podkategorii tego produktu. Nabywanie produktów rolnych i ich podkategorii poniżej cen referencyjnych będzie karane. Organem uprawnionym do nałożenia kar pieniężnych jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Zaproponowane rozwiązania legislacyjne przyczynią się do stabilizacji rynków rolnych oraz ułatwią planowanie produkcji rolnej z większym wyprzedzeniem.

Osiągnięcie celu projektu jest możliwe tylko przez zmianę przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych oraz ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

W odniesieniu do przepisów dotyczących obowiązku zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych zawartego w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych, które wykonują postanowienia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007, niektóre państwa członkowskie Unii Europejskiej (UE) wprowadziły taki obowiązek w ograniczonym zakresie.

Polska jest jedynym państwem członkowskim UE, które na szeroką skalę wykonało postanowienia ww. rozporządzenia nr 1308/2013 w odniesieniu do stosunków umownych, w celu wzmocnienia pozycji rolników w łańcuchu dostaw żywności.

Stosunki umowne regulowane ww. przepisami wprowadziły w odniesieniu do wybranych sektorów:

- Rumunia (zboża),
- Portugalia, Francja, Litwa (mleko),
- Włochy (mleko, oliwa z oliwek),
- Węgry (świeże wiśnie przeznaczone do przetwórstwa),
- Grecja (owoce i warzywa).

W odniesieniu do nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych w relacjach między stronami w łańcuchu dostaw żywności, ponad 20 państw członkowskich UE, w drodze przepisów krajowych, wprowadziło własne uregulowania prawne. Obecnie na poziomie UE jest procedowany projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorstwami w łańcuchu dostaw żywności, którego celem jest wprowadzenie minimalnej harmonizacji przepisów w tej materii.

Wprowadzone krajowe rozwiązania państw członkowskich UE mają charakter przepisów wiążących lub Kodeksów Dobrych Praktyk Handlowych. Rozwiązania o charakterze regulacji prawnych wprowadziły m.in.:

- 1) Węgry – rozwiązania w formie ustawy regulują relacje między producentem żywności a dystrybutorem; przepisy ustawy określają definicję nieuczciwych praktyk i sankcje za ich stosowanie,
- 2) Hiszpania – ustawa reguluje relacje w całym łańcuchu dostaw żywności, tj. od rolnika przez przetwórcę do handlu detalicznego (z wyjątkiem relacji handel – konsument); ponadto, poza wprowadzeniem sankcji za stosowanie nieuczciwych praktyk handlowych, wskazuje się na możliwość korzystania z rozwiązania dobrowolnego, tj. Kodeksu Dobrych Praktyk Handlowych – jako sposobu regulowania relacji między kontrahentami,
- 3) Niemcy – przepisy dotyczące zwalczania nieuczciwych praktyk rynkowych w łańcuchu dostaw żywności są zawarte w ustawie przeciwko ograniczeniom konkurencji. Ustawa ta rozszerza zakaz nadużywania dominującej pozycji na relację podległości między przedsiębiorstwami, w której jedno z nich jest zależne od drugiego (relatywna siła rynkowa). Przepisy ustawy mają zastosowanie do relacji między przedsiębiorcami na wszystkich szczeblach łańcucha dostaw żywności i obowiązują obie strony w ramach tego łańcucha, pod warunkiem że słabszą stroną jest małe lub średnie przedsiębiorstwo,
- 4) Czechy – nie istnieje ujednolicona, zharmonizowana norma prawna, która stanowiłaby podstawę zwalczania nieuczciwych praktyk rynkowych w łańcuchu dostaw żywności. Obszar ten reguluje wiele aktów prawnych, ale do najistotniejszych należy znowelizowana ustawa o znaczącej sile rynkowej, której celem jest wzmocnienie pozycji negocjacyjnej czeskich dostawców żywności wobec sieci sklepów wielkopowierzchniowych. Przepisy nowelizacji są skonstruowane tak, że urząd antymonopolowy i czescy dostawcy będą mogli zaskarżać sieci handlowe w zasadzie w każdym przypadku o wykorzystywanie dominującej pozycji na rynku i stosowanie nieuczciwych praktyk handlowych,
- 5) Francja – przepisy regulujące nieuczciwe praktyki handlowe między przedsiębiorstwami są określone w kodeksie handlowym i dotyczą wszystkich gałęzi gospodarki, w tym łańcucha dostaw artykułów rolno-spożywczych. Przepisy były wielokrotnie modyfikowane, a ostatnie zmiany wprowadziły m.in. wykaz nieuczciwych klauzul i praktyk między przedsiębiorstwami. Część z nich dotyczy wyłącznie branży rolno-spożywczej, w tym zawierania umów. Sankcje mogą być natury cywilnej (nakładane przez sąd handlowy lub cywilny) bądź administracyjnej, w zależności od rodzaju nieuczciwych praktyk handlowych.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt			
Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Handlowcy zajmujący się obrotem produktami rolnymi lub spożywczymi	Ok. 100 tys. podmiotów	Główny Urząd Statystyczny	Wpływ regulacji na przedsiębiorstwa, tj. pośredników nabywających produkty rolne od producentów rolnych. W obecnym stanie prawnym ta grupa jest wyłączona z obowiązku zawierania pisemnych umów na dostarczanie produktów rolnych. W projektowanej regulacji zostanie ona objęta tym obowiązkiem, jak również systemem kar pieniężnych. Ponadto, przy nabywaniu nieprzetworzonych produktów rolnych lub spożywczych i jego podkategorii, dla których zostaną ustalone ceny referencyjne, grupa ta będzie zobligowana do ich respektowania, w przeciwnym razie Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów będzie uprawniony do nałożenia kary w wysokości do 3% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary.
Przetwórcy zajmujący się wytwarzaniem produktów rolnych lub spożywczych	Ok. 16 tys. podmiotów wytwarzających produkty spożywcze lub napoje	Główny Urząd Statystyczny	W stosunku do obowiązujących przepisów ta grupa zostanie objęta projektowaną regulacją w przypadku nabywania nieprzetworzonego produktu rolnego lub spożywczego i jego podkategorii bezpośrednio od producenta rolnego po cenie niższej niż jego cena referencyjna. W przypadku nabywania nieprzetworzonych produktów rolnych lub spożywczych od kolejnego podmiotu w łańcuchu dostaw żywności, tj. pośrednika, projektowane przepisy nie będą mieć wpływu na tę grupę.
Producenci rolni sprzedający surowce rolne na rynek	Ok. 940 tys. gospodarstw	Główny Urząd Statystyczny	W obecnym stanie prawnym ta grupa jest wyłączona z przepisów dotyczących kar pieniężnych w odniesieniu do obowiązku zawierania pisemnych umów na dostawę. Projektowana regulacja ma wpływ zarówno na producentów rolnych sprzedających produkty rolne pośrednikom, jak i do przetwórstwa czy handlu. Producenci rolni za brak pisemnej umowy czy braki w

			tej umowie będą podlegać reżimowi kar pieniężnych. Tym samym będą traktowani na równi z pozostałymi podmiotami łańcucha żywnościowego, w odniesieniu do których istnieje obowiązek zawierania pisemnych umów na dostawy.
Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR)	Biuro KOWR +17 oddziałów terenowych	KOWR	Bezpośrednie – dokonywanie kontroli prawidłowości zawieranych umów na dostarczanie produktów rolnych. W świetle obowiązujących przepisów dyrektor oddziału terenowego KOWR jest organem uprawnionym do kontroli i nakładania kar pieniężnych. Projektowane przepisy rozszerzają zakres podmiotów objętych kontrolą przez KOWR w ramach dotychczas realizowanego zadania.
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK)	1	UOKiK	Bezpośrednie – przeprowadzanie kontroli, postępowań, wydawanie decyzji nakładających kary pieniężne, w odniesieniu do podmiotów nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.
Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy (IERiGŻ)	1	IERiGŻ	Bezpośrednie – pozyskiwanie danych i przeprowadzanie analiz danych niezbędnych do ustalenia ceny referencyjnej określonego nieprzetworzonego produktu rolnego lub spożywczego i jego podkategorii.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Konsultacje publiczne projektu ustawy nie zostały przeprowadzone, jednakże zagadnienia, które są regulowane projektowaną ustawą, a także propozycje rozwiązań przewidzianych w projektowanej ustawie zostały poddane konsultacjom z szeregiem organizacji reprezentujących poszczególne ogniwa łańcucha dostaw sektora owoców i warzyw.

Zastosowanie trybu odrębnego jest związane z faktem, że tematyka zaproponowanych zmian przepisów w projekcie ustawy była przedmiotem szeregu spotkań i konsultacji społecznych w ramach powołanej w 2018 r. w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi grupy roboczej do spraw wypracowania przykładowej umowy kontraktacyjnej na dostarczanie produktów rolnych w sektorze owoców i warzyw oraz mechanizmu dochodzenia do ceny. W dyskusji nad wzmacnianiem pozycji producentów rolnych w łańcuchu dostaw żywności, w tym w kierunku nowelizacji obowiązujących przepisów, wzięli udział, poza przedstawicielami resortu rolnictwa, przedstawiciele Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego oraz Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (organ właściwy w sprawach praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową) oraz przedstawiciele organizacji reprezentujących poszczególne ogniwa łańcucha dostaw sektora owoców i warzyw, w szczególności owoców miękkich (przedstawiciele organizacji zrzeszających producentów owoców, podmioty skupujące, przedstawiciele branży przetwórstwa owocowo-warzywnego). Problematyka umów kontraktacyjnych i zagadnienia cen na owoce była przedmiotem również prac Zespołu ds. stabilizacji i wsparcia rynku owoców i warzyw,

powołanego w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi w ramach Porozumienia Rolniczego. Podczas obrad ww. zespołów było podnoszone zagadnienie ceny jako elementu istotnie wpływającego na kształt stosunków umownych. Rolnicy jako najsłabsze ogniwo łańcucha żywnościowego mają ograniczony wpływ na poziom uzyskiwanych przez nich cen za wyprodukowane produkty rolne, w szczególności w odniesieniu do produktów świeżych, szybko psujących się, np. owoców miękkich. Siłą przetargową dysponują kolejne podmioty łańcucha żywnościowego, podmioty silne ekonomicznie – przetwórstwo i handel, jak również pośrednicy.

W wyniku intensywnych spotkań, trwających od sierpnia 2018 r., wypracowano projekt umowy kontraktacyjnej na dostarczanie produktów rolnych wraz z przedziałami cenowymi na sezon 2019 oraz uzgodniono kierunkowość zmian przepisów ustawy w odniesieniu do obowiązku zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych oraz ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi. Przedłożona nowelizacja przepisów zawiera wyniki tych uzgodnień.

Rozwiązania zaproponowane w projekcie ustawy stanowią odpowiedź na oczekiwania środowisk rolniczych w zakresie wzmocnienia ich pozycji w łańcuchu żywnościowym i zasadne jest wejście w życie nowych rozwiązań prawnych w tym zakresie jeszcze w sezonie skupowym. Tym samym istnieje konieczność jak najszybszego przeprowadzenia procesu legislacyjnego, tak aby projektowane przepisy zostały przyjęte niezwłocznie przez Radę Ministrów i skierowane do Sejmu.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z ... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0											
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Ewentualne dochody budżetu państwa będą pochodziły od podmiotów stosujących nieuczciwe praktyki handlowe, na których będą nakładane kary administracyjne przez UOKiK. Ich wysokość jest trudna do oszacowania. Do dnia 31 maja 2019 r. Prezes UOKiK wydał 3 decyzje w sprawach nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej. Były to decyzje zobowiązujące do zmiany praktyk, a co za tym idzie nienakładające kary pieniężnej. Z powyższego wynika, że nie było jak dotąd dochodów z tytułu stosowania ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi, a zatem nie ma w tym zakresie punktu odniesienia dla projektowanych regulacji. Ponadto należy zwrócić uwagę, iż ze względu na fakt, że przepisy funkcjonują stosunkowo krótko (ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi obowiązuje od dnia 12 lipca 2017 r., została znowelizowana ze skutkiem od dnia 11 grudnia 2018 r., a aktualnie są projektowane kolejne jej zmiany), jak i wrażliwość rynków, których dotyczy (zwłaszcza rynków rolnych), są preferowane rozwiązania nastawione na jak najszybsze zaprzestanie szkodliwych											

	praktyk (np. przyspieszenie płatności czy wprowadzenie precyzyjnych postanowień umownych dotyczących ceny) bardziej niż „twarde sankcje”, tj. kary pieniężne, których nałożenie zwykle wiąże się z długotrwałym procesem sądowym, w trakcie którego decyzja jest nieprawomocna i nie podlega wykonaniu. Co więcej, w oparciu o obecne i projektowane przepisy, Prezes UOKiK w pierwszej kolejności będzie badał przesłankę do zaistnienia przewagi kontraktowej, tj. czy występuje znaczna dysproporcja w potencjale ekonomicznym między podmiotami, a następnie sprawdzał, czy występuje nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej, w tym przypadku polegającej na nabywaniu nieprzetworzonego produktu rolnego lub spożywczego poniżej jego ceny referencyjnej. Dodanie w projektowanej regulacji kolejnej nieuczciwej praktyki nie wpłynie na zwiększenie zadań po stronie UOKiK, jak również KOWR. W aktualnym kształcie oceny skutków regulacji (OSR) nie przewiduje się dodatkowego zatrudnienia w UOKiK. Dodatkowe wydatki mogą wynikać z kosztów przeprowadzania kontroli dotyczących nowego typu wykorzystywania przewagi kontraktowej. Biorąc jednak pod uwagę charakter tego naruszenia, dominującą formą pozyskiwania informacji będą wezwania pisemne (cena musi wynikać z umowy lub faktury, lub innych dokumentów) i ewentualnie zapytania do innych organów administracji (np. Krajowej Administracji Skarbowej (KAS)). W przypadku KOWR kontrole z tytułu obowiązku zawierania umów na dostawy produktów rolnych są realizowane w oparciu o analizę ryzyka, w ramach obecnie wykonywanego zadania zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych. Od początku funkcjonowania mechanizmu „Monitorowanie obowiązku zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych” dyrektorzy oddziałów terenowych KOWR wydali łącznie 19 decyzji, w tym 14 decyzji o wymierzeniu kary pieniężnej na łączną kwotę 153 518,14 zł oraz 5 decyzji o odstąpieniu od wymierzenia kary pieniężnej. W postępowaniu odwoławczym Dyrektor Generalny KOWR uchylił dwie decyzje dyrektora oddziału terenowego KOWR o wymierzeniu kary pieniężnej na łączną kwotę 5 274,33 zł i umorzył postępowanie przed organem I instancji. Dyrektorzy oddziałów terenowych KOWR przeprowadzili łącznie 68 kontroli podstawowych oraz 21 uzupełniających. Dodatkowo na dzień 31 maja 2019 r. dyrektorzy oddziałów terenowych KOWR zlecieli 51 kontroli, które będą przeprowadzone jeszcze w 2019 r. Nie przewiduje się dodatkowego zatrudnienia w KOWR. Dodatkowe wydatki mogą wynikać z kosztów przeprowadzania kontroli krzyżowych (producent rolny/rolnik – pierwszy nabywca) i wydania decyzji administracyjnych w przypadku nałożenia kary pieniężnej na producenta rolnego. Jednakże projektowane przepisy w znacznej mierze będą mieć charakter prewencyjny i odstraszający. Nie przewiduje się dodatkowych wydatków, w tym dodatkowego zatrudnienia w IERiGŻ. Dane i analizy, na podstawie których jest ustalana cena referencyjna, są wykonywane w IERiGŻ w ramach realizowanych zadań, w tym programów wieloletnich.
--	---

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców a zwłaszcza mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców, oraz na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych i osób starszych

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2018 r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu	duże							

niepieniężnym	przedsiębiorstwa	
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Wprowadzenie zmian będzie pozytywnie wpływać na konkurencyjność gospodarki, przedsiębiorczość, w tym sektor mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, ponieważ posłuży ograniczeniu stosowania nieuczciwych praktyk handlowych w łańcuchu dostaw żywności oraz pozwoli na bardziej sprawiedliwą dystrybucję marż w łańcuchu dostaw żywności. Wprowadzenie cen referencyjnych wpłynie na umowy i praktyki handlowe oraz będzie miało w głównej mierze funkcje prewencyjne, ponieważ sprzedaż poniżej jej poziomu będzie ewidentnym i jawnym naruszeniem podlegającym karze w wysokości 3% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary nabywcy. Rozszerzenie zakresu podmiotów o pośredników w odniesieniu do obowiązku zawierania umów na dostawy produktów rolnych nie wpłynie na swobodę działalności tych podmiotów. Obecnie podmioty pośredniczące podpisują z producentami rolnymi umowy, ale umowy te nie zawierają wszystkich elementów, w tym nie określają ceny w sposób sztywny lub mechanizmu dochodzenia do tej ceny. W związku z trudnością oszacowania wartości ewentualnych kar pieniężnych nakładanych na producentów rolnych i pośredników, tj. podmioty sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, trudno jest oszacować finansowe skutki wpływu projektowanej regulacji na te podmioty.
	rodzina, osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze	Projekt ustawy nie ma wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych. Projekt ustawy wpłynie na równomierny rozkład marż w łańcuchu dostaw produktów rolnych, co nie wpłynie na cenę detaliczną tego produktu.
	rynek pracy	0
Niemierzalne	dostawcy zajmujący się wytwarzaniem produktów rolnych lub spożywczych	Dostawcy wytwarzający produkty rolne będą mieli większą pewność funkcjonowania na rynku krajowym, w oparciu o równoprawne umowy zawierane z podmiotami nabywającymi produkty rolne. Umożliwi to takim dostawcom lepsze planowanie produkcji i zaoferowanie swoim pracownikom stałego zatrudnienia. Będzie to również podstawą do podejmowania przez nich działań prorozwojowych, w tym inwestycyjnych i innowacyjnych.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Koszty po stronie dużych przedsiębiorstw będą odpowiadać kwotowo wpływom budżetowym z tytułu kar nakładanych na nich z tytułu stosowania nieuczciwych praktyk handlowych. Jednakże na tym etapie trudno jest oszacować wielkość tych kwot.	

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

X tak
☐ nie
☐ nie dotyczy

☐ zmniejszenie liczby dokumentów
☐ zmniejszenie liczby procedur
☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy
☐ inne:

X zwiększenie liczby dokumentów
X zwiększenie liczby procedur
☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
☐ inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.

☐ tak
☐ nie
X nie dotyczy

Komentarz:

Projektowana regulacja nie generuje dodatkowych obciążeń administracyjnych na instytucje publiczne, tj. KOWR i UOKiK. Instytucje te realizują obecnie kontrole w ramach istniejących zadań. Rozszerzenie zakresu podmiotowego, jak i przedmiotowego ustawy nie będzie generować dodatkowych obciążeń administracyjnych dla KOWR i UOKiK. Kontrole w dużej mierze odbywają się w oparciu o analizę ryzyka dokonywaną przez te instytucje w ramach

zabezpieczonych środków finansowych.

Najważniejsze dodatkowe obciążenia administracyjne po stronie podmiotów pośredniczących to obowiązek zawierania umów oraz obowiązek przechowywania umów przez okres 2 lat, licząc od końca roku, w którym została zrealizowana ostatnia dostawa w ramach tej umowy.

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowane przepisy nie wpłyną na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne
☐ sytuacja i rozwój regionalny
X inne: rolnicy

☐ demografia
☐ mienie państwowe

☐ informatyzacja
☐ zdrowie

Omówienie wpływu

Projektowana ustawa nie wpływa na pozostałe obszary, poza wymienionymi: sektor finansów publicznych, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, rodzina, osoby niepełnosprawne i osoby starsze oraz rynek pracy.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Przewiduje się, że projektowana ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ewaluacja nastąpi po upływie 3 lat od dnia wdrożenia ustawy, miernikiem będzie liczba zawiadomień składanych do Prezesa UOKiK oraz liczba wszczętych postępowań na podstawie ustawy oraz z tytułu kar wymierzonych, w drodze decyzji administracyjnej, przez dyrektorów oddziałów terenowych KOWR.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

w sprawie wykazu produktów lub podkategorii produktów, dla których ustala się cenę referencyjną

Na podstawie art. 7a ust. 5 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 517 i) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa wykaz produktów lub podkategorii produktów, dla których ustala się cenę referencyjną, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rynki rolne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2018 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1250).

Załącznik
do rozporządzenia
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia ... (poz. ...)

Wykaz produktów lub podkategorii produktów, dla których ustala się cenę referencyjną

1. Jabłko.
2. Porzeczka do mrożenia.
3. Porzeczka na koncentrat.
4. Aronia na koncentrat.
5. Wiśnia do mrożenia.
6. Wiśnia na koncentrat.
7. Truskawka do mrożenia.
8. Truskawka na koncentrat.
9. Malina do mrożenia.
10. Malina na koncentrat.
11. Agrest do mrożenia.
12. Pszenica konsumpcyjna.
13. Pszenica paszowa.
14. Jęczmień konsumpcyjny.
15. Jęczmień paszowy.
16. Żyto konsumpcyjne.
17. Żyto paszowe.
18. Kukurydza.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wykazu produktów lub podkategorii produktów, dla których ustala się cenę referencyjną, stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 7a ust. 5 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 517 i).

Na podstawie art. 7a ust. 5 wyżej wymienionej ustawy minister właściwy do spraw rynków rolnych określi, w drodze rozporządzenia, wykaz produktów lub podkategorii produktów, dla których ustala się cenę referencyjną, mając na uwadze krajową produkcję rolną poszczególnych produktów lub podkategorii produktów, jak również uwzględniając ich sposób zagospodarowania oraz ryzyko wystąpienia nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej.

W załączniku do projektu rozporządzenia zamieszczono wykaz produktów lub podkategorii produktów, dla których ustala się cenę referencyjną.

Uwzględniając wskazany wyżej zakres upoważnienia ustawowego, proponuje się, aby w załączniku do projektowanego rozporządzenia wskazać produkty lub podkategorie produktów, których produkcja w znacznej części jest kierowana do przetwórstwa (owoce) oraz produkty, w przypadku których występuje bardzo duże zróżnicowanie siły przetargowej ich producentów (zboża), a stosowanie kontraktacji nie jest powszechne.

Polskie rolnictwo wytwarza bardzo szeroki asortyment produktów, które są zarówno finalnymi produktami konsumpcyjnymi, jak i surowcami wykorzystywanymi w wielu działach przemysłu, w tym przede wszystkim spożywczego. Mając na względzie krajową produkcję rolną poszczególnych produktów lub podkategorii produktów, jak również uwzględniając ich sposób zagospodarowania oraz ryzyko wystąpienia nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej zaproponowano, aby cena referencyjna była ustalana w odniesieniu do poniższych surowców:

- 1) jabłko;
- 2) porzeczka do mrożenia;
- 3) porzeczka na koncentrat;
- 4) aronia na koncentrat;

- 5) wiśnia do mrożenia;
- 6) wiśnia na koncentrat;
- 7) truskawka do mrożenia;
- 8) truskawka na koncentrat;
- 9) malina do mrożenia;
- 10) malina na koncentrat;
- 11) agrest do mrożenia;
- 12) pszenica konsumpcyjna;
- 13) pszenica paszowa;
- 14) jęczmień konsumpcyjny;
- 15) jęczmień paszowy;
- 16) żyto konsumpcyjne;
- 17) żyto paszowe;
- 18) kukurydza.

Polska jest ważnym – w skali globalnej – producentem owoców klimatu umiarkowanego. Wśród krajów Unii Europejskiej (UE) plasuje się za Włochami, Hiszpanią i Francją, a przed Grecją oraz Niemcami. W Polsce produkuje się najwięcej w UE jabłek oraz owoców miękkich, w tym wiśni, malin, porzeczek czarnych i aronii.

Poniższa tabela przedstawia dane Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego (IERGiŻ-PIB) o powierzchni upraw oraz produkcji owoców w Polsce.

	Powierzchnia uprawy w tys. ha					Zbiory w tys. ton				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Jabłka	176,6	180,4	177,2	176,4	176,0	3195,3	3145,8	3604,2	2441,4	3900,0
Wiśnie	32,1	29,6	29,3	29,5	29,5	176,5	174,1	194,8	71,6	200,0
Truskawka	52,7	52,1	50,6	49,6	52,0	202,5	204,9	197,0	177,9	195,0
Porzeczki czarne	36,6	36,1	35,1	33,8	33,0	124,1	119,1	125,0	93,8	130,0
Maliny	28,3	27,4	29,3	29,3	29,0	125,9	78,3	129,1	104,5	120,0
Aronia	5,0	4,3	4,2	4,0	3,8	43,4	43,4	49,2	48,6	60,0

Obecnie w Polsce około połowa produkcji owoców trafia do przetwórstwa. Udział dostaw do przetwórstwa w podaży rynkowej jabłek jest szacowany na około 50%, malin na 75–80%, truskawek 65–70%, porzeczek czarnych na ok. 90%, a wiśni na 80–85%. Podstawowym problemem w produkcji owoców dla przetwórstwa są duże wahania podaży i cen. Wśród głównych przyczyn okresowych spadków cen owoców kierowanych do przetwórstwa należy wymienić sezonowy charakter ich produkcji (koncentracja dużej podaży

w krótkim czasie), krótki okres trwałości tych surowców, a także koncentracja produkcji w niektórych regionach kraju.

Według IERiGŻ-PIB ceny płacone przez zakłady przetwórcze są zdecydowanie niższe od uzyskiwanych na rynku produktów do konsumpcji. Ponadto charakteryzują się bardzo silną zmiennością w ujęciu wieloletnim:

- ceny skupu jabłek kierowanych do przetwórstwa w 2018 r. były na niskim poziomie. W odniesieniu do poprzedniego sezonu można odnotować niemal 3,5-krotny ich spadek.
- ceny skupu wiśni do mrożenia w 2018 r. były niższe od średnich w latach 2012–2016 o 19%. Ceny skupu wiśni do tłoczenia były niższe od średnich z lat 2012–2016 o 29%.
- ceny skupu truskawek w 2018 r. były niższe niż w 2017 r.
- ceny skupu malin do przetwórstwa obniżają się od 2015 r. Ceny zmniejszyły się również w 2017 r. w relacji do roku poprzedniego, mimo spadku zbiorów w Polsce. Na spadku cen w obrotach światowych przetworów z malin (głównie mrożonek) zaważył wzrost podaży z państw o dużej produkcji przetworów z malin (Serbia, Bośnia i Hercegowina, Kosowo, Ukraina). Producenci przetworów z tych owoców z Ukrainy oraz krajów bałkańskich mogą oferować towar po cenach niższych niż ich polscy konkurenci.
- ceny skupu porzeczek czarnych w 2018 r. powróciły do poziomu z lat 2014–2016, tj. ok. 0,60 zł/kg (loco-zakład).

Silna zmienność cen stanowi odzwierciedlenie wahań podaży będących wynikiem zmienności warunków atmosferycznych. Pozostałe czynniki wpływające na poziom cen w poszczególnych latach i sezonach to: wielkość zbiorów w krajach, głównych uczestnikach światowego rynku przetworów, poziom ofert cenowych odbiorców zagranicznych, wielkość zapasów przetworów na rynku zagranicznym czy bieżąca kondycja finansowa firm przetwórstwa owocowo-warzywnego.

Według danych IERGiŻ-PIB zbiory zbóż oraz ich rozdysponowanie kształtowały się następująco:

- pszenica – średnie zbiory w latach 2013–2018 wahały się w granicach 10,6–12,9 mln ton przy średniej 10,7 mln ton. Główne kierunki rozdysponowania to spożycie (średnio w latach 2013–2018 – 3,8 mln ton), zużycie paszowe (3,8 mln ton) oraz zużycie przemysłowe (0,5 mln ton produkcja skrobi, gorzelnictwo 0,2 mln ton). Skup w latach 2013–2018 wahał się w granicach 5,0–7,8 mln ton (średnia 6,7 mln ton).
- jęczmień – średnie zbiory w latach 2013–2018 wahały się w granicach 2,9–3,9 mln ton przy średniej 3,2 mln ton. Główne kierunki rozdysponowania to zużycie paszowe (2,6

mln ton), zużycie przemysłowe (0,3–0,5 mln ton głównie do produkcji słodu) oraz spożycie (0,1 mln ton). Skup w latach 2013–2018 wahał się w granicach 0,7–0,9 mln ton (średnia 0,8 mln ton).

- kukurydza – średnie zbiory w latach 2013–2018 wahały się w granicach 3,2–4,5 mln ton przy średniej 4,0 mln ton. Główne kierunki rozdysponowania to zużycie paszowe (2,9 mln ton), zużycie przemysłowe (średnio 0,65 mln ton głównie do produkcji skrobi w gorzelnictwie). Skup w latach 2013–2018 wahał się w granicach 1,6–2,5 mln ton (średnia 2,3 mln ton).
- żyto – średnie zbiory w latach 2013–2018 wahały się w granicach 2,0–3,3 mln ton przy średniej 2,5 mln ton. Główne kierunki rozdysponowania to spożycie (0,8 mln ton), zużycie paszowe (0,6 mln ton), zużycie przemysłowe (0,4 mln ton głównie w gorzelnictwie). Skup w latach 2013–2018 wahał się w granicach 0,8–1,3 mln ton (średnia 1,0 mln ton).

Rynek zbóż w Polsce charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem struktur produkcyjnych. Pozycja (siła przetargowa) gospodarstw rolnych w łańcuchu marketingowym tego rynku jest bardzo zróżnicowana. Duże i wyspecjalizowane gospodarstwa rolne sprzedają duże partie towaru, dysponują zapleczem magazynowym i mogą elastycznie prowadzić dystrybucję w zależności od potrzeb i sytuacji rynkowej. Małe gospodarstwa rolne nie mają dużej siły przetargowej i w związku z tym zarządzanie ryzykiem handlowym i cenowym jest bardzo utrudnione.

Główny obszar ryzyka w produkcji zbóż wiąże się ze zmiennością cen, która jest wynikiem wahliwości warunków pogodowych w Polsce oraz zmiennością cen na rynkach międzynarodowych.

Wprowadzenie dla owoców i zbóż cen referencyjnych będzie przeciwdziałać nieuczciwej konkurencji i wykorzystywaniu przewagi kontraktowej przez podmioty prowadzące ich skup.

Zgodnie z § 2 projektu proponowane regulacje wejdą w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Jednocześnie należy zaznaczyć, że projektowane przepisy odnoszą się do wykazu produktów lub podkategorii produktów, dla których się cenę referencyjną. Cena referencyjna dla tych surowców lub ich podkategorii będzie ogłaszana w obwieszczeniu ministra właściwego do spraw rynków rolnych.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Projekt rozporządzenia zostanie również zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt nie spowoduje zwiększenia wydatków z budżetu państwa ani z budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Oczekuje się, że projekt spowoduje ustabilizowanie sytuacji i wzmocni pozycję rolnika w łańcuchu żywnościowym poprzez zapewnienie pewności prowadzenia działalności rolniczej i planowania produkcji.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia został ujęty w wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych i dlatego nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wykazu produktów lub podkategorii produktów, dla których ustala się cenę referencyjną Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Jan Krzysztof Ardanowski Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu 1) Jerzy Dąbrowski – Dyrektor Departamentu Rynków Rolnych w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tel.: 22 623 23 56, e-mail: jerzy.dabrowski@minrol.gov.pl 2) Joanna Trybus – Naczelnik Wydziału Przetwórstwa Rolno-Spożywczego, Departament Rynków Rolnych w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tel. 22/623 20 61, e-mail: joanna.trybus@minrol.gov.pl	Data sporządzenia 17.06.2019 r. Źródło: Inicjatywa własna Nr w wykazie prac:
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Wydanie przedmiotowego rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 7a ust. 5 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 517 i).

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Ze względu na ustawowy obowiązek określenia przez ministra właściwego do spraw rynków rolnych, w drodze rozporządzenia, wykazu surowców lub ich podkategorii, dla których ustala się cenę referencyjną, nie mogły być brane pod uwagę rozwiązania regulacyjne inne niż interwencja legislacyjna.

Projektowane rozporządzenie określa wykaz surowców lub ich podkategorie, dla których ustala się cenę referencyjną.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Obecnie brak jest przepisów Unii Europejskiej w odniesieniu do nieuczciwej praktyki handlowej w łańcuchu dostaw żywności polegającej na nabywaniu produktu rolnego poniżej ceny ustalonej urzędowo.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Handlowcy zajmujący się obrotem produktami rolnymi lub spożywczymi	Ok. 100 tys. podmiotów	Główny Urząd Statystyczny	Wpływ regulacji na przedsiębiorstwa, tj. pośredników nabywających produkty rolne od producentów rolnych. Przy nabywaniu nieprzetworzonych produktów rolnych lub spożywczych i jego podkategorii, dla których zostaną ustalone ceny referencyjne, grupa ta będzie zobligowana do ich respektowania, w przeciwnym razie Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów będzie uprawniony do nałożenia kary w wysokości do 3% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary.
Przetwórcy zajmujący się wytwarzaniem	Ok. 16 tys. podmiotów wytwarzających produkty spożywcze lub napoje	Główny Urząd Statystyczny	W stosunku do obowiązujących przepisów grupa ta zostanie objęta projektowaną regulacją

produktów rolnych lub spożywczych			w przypadku nabywania nieprzetworzonego produktu rolnego lub spożywczego i jego podkategorii bezpośrednio od producenta rolnego po cenie niższej niż jego cena referencyjna. W przypadku nabywania nieprzetworzonych produktów rolnych lub spożywczych od kolejnego podmiotu w łańcuchu dostaw żywności, tj. pośrednika, projektowane przepisy nie będą mieć wpływu na tę grupę.
Producenci rolni sprzedający surowce rolne na rynek	Ok. 940 tys. gospodarstw	Główny Urząd Statystyczny	Projektowana regulacja ma wpływ zarówno na producentów rolnych sprzedających produkty rolne pośrednikom, jak i do przetwórstwa czy handlu.
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK)	1	UOKiK	Bezpośrednie – przeprowadzanie kontroli, postępowania, wydawanie decyzji nakładających kary pieniężne, w odniesieniu do podmiotów nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową poprzez zakup produktów poniżej ceny referencyjnej.
Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy (IERiGŻ)	1	IERiGŻ	Bezpośrednie – pozyskiwanie danych i przeprowadzanie analiz danych niezbędnych do ustalenia ceny referencyjnej określonego produktu rolnego lub jego podkategorii.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Konsultacje publiczne projektu rozporządzenia nie zostały przeprowadzone, jednakże wykaz produktów rolnych dla których ustala się cenę referencyjną był konsultowany z szeregiem organizacji reprezentujących poszczególne ogniwa łańcucha dostaw, w tym w szczególności z sektora owoców i warzyw.

Zakres projektu rozporządzenia był przedmiotem szeregu spotkań i konsultacji społecznych w ramach powołanej w 2018 r. w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi grupy roboczej do spraw wypracowania przykładowej umowy kontraktacyjnej na dostarczanie produktów rolnych w sektorze owoców i warzyw oraz mechanizmu dochodzenia do ceny. W dyskusji nad wzmacnianiem pozycji producentów rolnych w łańcuchu dostaw żywności, w tym w kierunku nowelizacji obowiązujących przepisów, wzięli udział, poza przedstawicielami resortu rolnictwa, przedstawiciele Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego oraz Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (organ właściwy w sprawach praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową) oraz przedstawiciele organizacji reprezentujących poszczególne ogniwa łańcucha dostaw produktów rolnych, w szczególności owoców miękkich (przedstawiciele organizacji zrzeszających producentów owoców, podmioty skupujące, przedstawiciele branży przetwórstwa owocowo-warzywnego). Zagadnienia cen na owoce była przedmiotem również prac Zespołu do spraw stabilizacji i wsparcia rynku owoców i warzyw, powołanego w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi w ramach Porozumienia Rolniczego. Podczas obrad ww. zespołów było podnoszone zagadnienie ceny jako elementu istotnie wpływającego na kształt stosunków umownych. Rolnicy jako najsłabsze ogniwo łańcucha żywnościowego mają ograniczony wpływ na poziom uzyskiwanych przez nich cen za wyprodukowane produkty rolne, w szczególności w odniesieniu do produktów świeżych, szybko psujących się, np. owoców miękkich. Siłą przetargową dysponują kolejne podmioty łańcucha żywnościowego, podmioty silne ekonomicznie – przetwórstwo i handel, jak również pośrednicy.

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi zgodnie z przepisami art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz na stronie Rządowego Centrum Legislacji.

(ceny stałe z ... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0											
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zróżła finansowania												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Ewentualne dochody budżetu państwa będą pochodziły od podmiotów stosujących nieuczciwe praktyki handlowe, na których będą nakładane kary administracyjne przez UOKiK. Ich wysokość jest trudna do oszacowania. Nie przewiduje się dodatkowych wydatków, w tym dodatkowego zatrudnienia w IERiGŻ. Dane i analizy, na podstawie których ustalana jest cena referencyjna wykonywane są w IERiGŻ w ramach realizowanych zadań, w tym programów wieloletnich.											

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2018 r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-,	Wprowadzenie wykazu produktów rolnych, dla których określa się cenę						

	małych i średnich przedsiębiorstw	referencyjną będzie pozytywnie wpływało na konkurencyjność gospodarki, przedsiębiorczość, w tym sektor mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, ponieważ posłuży ograniczeniu stosowania nieuczciwych praktyk handlowych w łańcuchu dostaw żywności oraz pozwoli na bardziej sprawiedliwą dystrybucję marż w łańcuchu dostaw żywności. Wprowadzenie cen referencyjnych wpłynie na umowy i praktyki handlowe oraz będzie miało w głównej mierze funkcje prewencyjne, ponieważ sprzedaż poniżej jej poziomu będzie ewidentnym i jawnym naruszeniem podlegającym karze w wysokości 3% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary nabywcy. W związku z trudnością oszacowania wartości ewentualnych kar pieniężnych nakładanych na producentów rolnych i pośredników, tj. podmioty sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, trudno jest oszacować finansowe skutki wpływu projektowanej regulacji na te podmioty.		
	rodzina, osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze	Projekt rozporządzenia nie ma wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych. Projekt rozporządzenia wpłynie na równomierny rozkład marż w łańcuchu dostaw produktów rolnych określonych w rozporządzeniu, co nie wpłynie na cenę detaliczną tego produktu.		
	rynek pracy	0		
Niemierzalne	dostawcy zajmujący się wytwarzaniem produktów rolnych lub spożywczych	Dostawcy wytwarzający produkty rolne będą mieli większą pewność funkcjonowania na rynku krajowym, ponieważ nabywcy do określonych (wymienionych w projekcie rozporządzenia) produktów rolnych nie będą mogli stosować cen zakupu niższych niż ceny referencyjne. Będzie to również podstawą do podejmowania przez nich działań prorozwojowych, w tym inwestycyjnych i innowacyjnych.		
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Koszty po stronie dużych przedsiębiorstw będą odpowiadać kwotowo wpływom budżetowym z tytułu kar nakładanych na nich z tytułu stosowania nieuczciwych praktyk handlowych. Jednakże na tym etapie trudno jest oszacować wielkość tych kwot.			
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu				
☐ nie dotyczy				
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).		☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy		
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:		☒ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:		
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.		☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy		
Komentarz: Projektowana regulacja nie generuje dodatkowych obciążeń administracyjnych na instytucje publiczne.				
9. Wpływ na rynek pracy				
Projektowane przepisy nie wpłyną na rynek pracy.				
10. Wpływ na pozostałe obszary				

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny X inne: rolnicy	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Projektowane rozporządzenie nie wpłynie na pozostałe obszary, poza wymienionymi: sektor finansów publicznych, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, rodzina, osoby niepełnosprawne i osoby starsze oraz rynek pracy.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Przewiduje się, że projektowane rozporządzenie wejdzie w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Ewaluacja nie będzie dokonywana. Regulacja ma charakter porządkowy		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		

Warszawa, 2 lipca 2019 r.

Minister
Spraw Zagranicznych
DPUE.920.667.2017/15/BP
dot.: RM-10-97-19 z 1.07.2019 r.

Pan Jacek Sasin
Wiceprezes Rady Ministrów
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia

o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o organizacji niektórych rynków rolnych oraz ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi, wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Premierze,

w związku z przedłożonym projektem ustawy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

z up. Ministra Spraw Zagranicznych
Piotr Wawrzyk
Podsekretarz Stanu

Do wiadomości:

Pan Jan Krzysztof Ardanowski
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi